

Pred vrati je zima, pa tudi volitve za novega župana. Stare trdne vremenske navade so očitno že zdavnaj preč, če primerjamo letošnje poletje s tistim, ki naj bi bilo, jesen z normalno jesenjo in pričakovanim snegom s tistim, ki je padel sredi novembra. Vse je pomešano. Veselje ali žalost ob tako obilnem snegu za ta čas sta verjetno povsem odveč. Nič novega ne bo, če bodo januarja cvetele rože ali bo celo uspevala solata. Prilagodili se bomo pač trenutnim možnostim.

Nekoč spoštovane občinske funkcije postajajo na nek način nezanimive, mandati nezanesljivi, med kandidate pa se hkrati vključuje vse širši krog ljudi. Na prvi pogled to zveni paradoksalno, vendar je res. Nekdo bi lahko rekel, da je vključevanje širšega kroga odraz demokratizacije in konkurence, očitno pa gre le za določeno kadrovske stisko. Podobnost te situacije, s problemi, ki jih imajo delovne organizacije s kadrovanjem v samoupravne organe, ni naključna. V vseh primerih gre poleg uresničevanja ustavnih pravic in morda želje po sodelovanju pri družbenem odločanju še za prevzem neke odgovornosti, ki je v praksi povezana z vrsto nevednosti. To velja seveda bolj za tiste, ki to odgovornost jemljejo resno in vsebinsko. Mimogrede bi bila to lahko tudi ena od značilnosti sposobnejših ljudi. Velika odgovornost, zlasti pri najvišjih družbenopolitičnih funkcijah v občini, kjer ta odgovornost objektivno obstaja, pa verjetno mora biti povezana z ustreznimi protivednostjo. Čast očitno ni dovolj, pohvala pa je v današnjih razmerah precej razvrednotena. Na tem mestu bi se omejil le na osebne dohodke in relativno nezanesljivost pri delovnih razmerjih. Če vržemo na tehtnico objektivni obseg in težo odgovornosti, vzemimo župana ali predsednika občinske vlade, je nujno treba priznati, da med njo in priznanimi osebnimi dohodki ni nikakršnega sorazmerja. Z drugimi besedami: s tistim, ki to hoče postati, je nekaj narobe. Na robu širokega spektra teh je tudi nekaj idealistov, ki pa niso karakteristični. Osebnih dohodkov že tako ali tako niso odraz dejanskega stanja statusa državljanov, če pa tudi med uradno registriranimi omenjeni dve funkciji ne spadata v sam vrh v občini, potem nima smisla, da se sploh opravljata. Pravih kandidatov ne bo več. Beg najspodobnejših kadrov utegne povzročiti, da bodo, sicer običajne, kritike čez občinsko upravo in politične forumne postale povsem točne. Podobno vpliva težavnost dobiti

ustrezno delo po koncu funkcije. Kolikor je to koristno za delovne organizacije, kadar se tako koga znebijo, je hkrati zaviralno tudi za dobre.

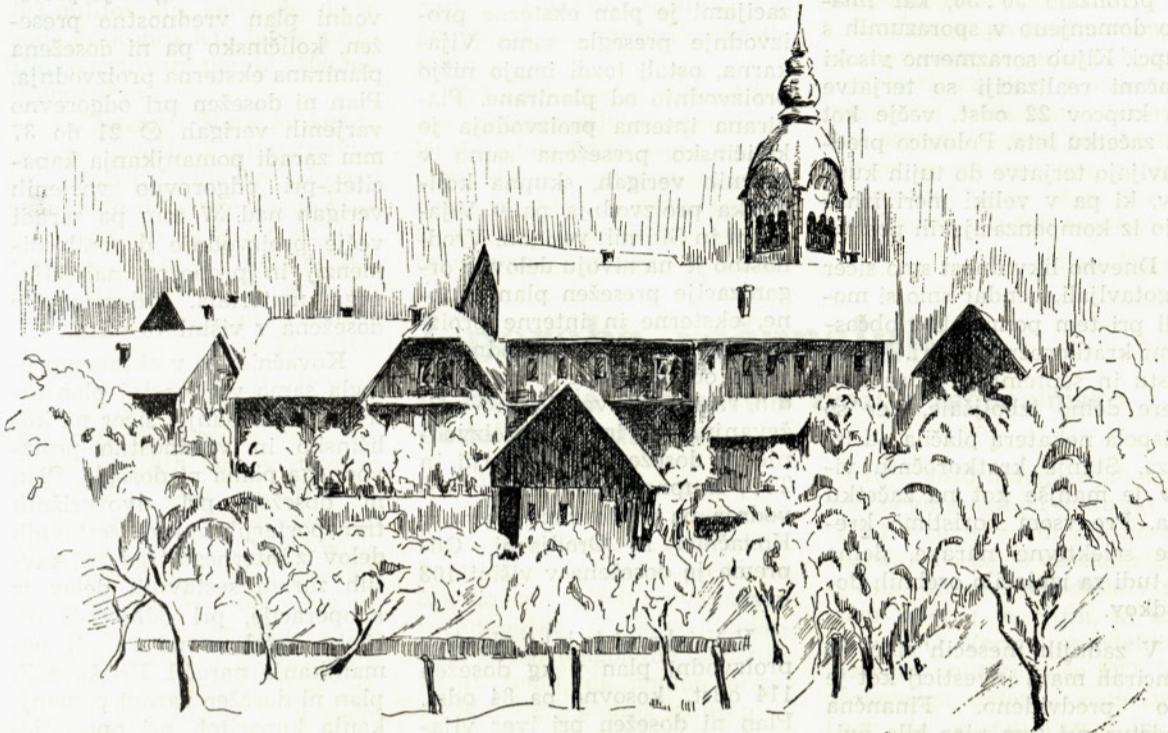
Kaj ima z vsem tem Veriga?

Veriga kot podjetje verjetno manj kot njeni zaposleni posamično. Nekaj podobnega najbrž velja za vsa večja podjetja v občini. Če bi sklepali po vnetosti razprav ob dajanju soglasij za občinskega partijskega sekretarja ali na temeljih kandidacijskih konferencah za župana, je vtis, da je povezave med občino in podjetjem še manj kot je objektivno nujno. Ljudje po drugi strani javno tudi ne povedo vsega. Zelo težko je namreč zato izoblikovati neko kompleksno ali generalno stališče. Realnost je v tem, da nekdo podcenjuje, drugič pa, glede na občutljivost njegovega položaja, precenjuje omenjeno zvezo. Ni vseeno na primer, če si odvisen od občinske koordinacije ali ne. V tem primeru je vpliv občine tudi realno pretiran, vsaj kar zadeva največja podjetja v občini. Njihove poslovne zveze segajo daleč preko občinske meje, zaradi česar se normalno manjša tudi soodvisnost. In omenjeno mnenje koordinacije, ki se približuje že soglasju, povrh iskano še v krajevni skupnosti (ali pri skreganem sosedu), naj potem pomeni vpliv družbene skupnosti? Podobno je z vključevanjem v občinski plan, ki mu neko večje podjetje le spremeni povprečno stopnjo rasti DP vseh podjetij v občini, medtem ko ima še sam svojo lastno stopnjo. Ta plan ima tudi svojo bilanco izvoza in uvoza itd.

Če ni ta zveza velika v sferi proizvodnje, pa je toliko večja v sferi potrošnje — pri proračunu, skupni porabi itd. Ni čudno, da je zato toliko zanimanja za produktivnost, prodajo, vse vrste pozitivnih trendov in zaskrbljenost pri negativnih. Če to šalo odmislimo, je treba reči, da ravno zaradi tesne zveze na področju potrošnje, ki je seveda zopet pogoj za reprodukcijo, ni vseeno, ali se na vidnih občinskih funkcijah prakticira ali dela kaj resnega. Politizira se pa vedno, kadar se kaj drugega ne zna.

Upajmo, da dileme in vprašanja, ki so nanizana v tem članku, ne bodo odvisna le od muhastih vremenskih razmer (odstavljanje vodilnih naprimer od polne lune ali mlaja) in da se bo končno našel kdo, ki je odgovoren. V to je seveda težko verjeti, saj Prešeren odgovorne za naše dobavne roke že več deset let zaman išče.

Uredništvo

*Vsem bralcem Verige
čestitamo
k dnevu republike!*

Ob koncu tretjega kvartala

Poslovni rezultati DO SZ Veriga Lesce so po devetih mesecih letos kar zadovoljivi, kljub temu da fizični plan proizvodnje ni bil dosežen in da je celo manjši kot lani v istem obdobju. Vrednost prodaje pa je presegla načrtovan obseg za 3,8 odst. Izvoz zaostaja za planom, je pa večji kot lani. Neracionalno smo se obnašali na področju zalog, saj so te v stalnem porastu, kar vpliva negativno na finančni uspeh, še bolj pa na zagotavljanje likvidnosti.

Pregled celotnega prihodka in njegove delitve kaže na to, da smo dosegli 63 odst. večji celotni prihodek kot lani v istem obdobju. K temu povečanju je več prispevala eksterna realizacija, ki je porastla 73 odst., interna pa le 42 odst. Na strani razhodkov so porabljena sredstva večja od načrtovanih in 62 odst. večja kot lani in tako bistveno ne zaostajajo za rastjo celotnega prihodka. Dohodek je večji od planiranega

za 14 odst. in 67 odst. večji od lani. Pri obveznostih iz dohodka kažejo zakonske obveznosti normalno rast, pogodbene pa so veliko večje, na kar so vplivale zlasti visoke obresti. Cisti dohodek je 20 odst. večji od plana in 74 odst. večji kot lani. Glede na to, da smo se pri delitvi sredstev za osebne dohodke obnašali v okvirih družbenega dogovora, je večji ostanek čistega dohodka, katerega delitev je bila po zaključku devetih mesecev le začasno predlagana v potrditev zborom delavcev.

K ugodnim poslovnim rezultatom je prispevala struktura prodaje, delno pa tudi vpliv prodajnih cen, ki pa bo do konca leta znatno manjši spričo naraščajočih cen stroškovnih elementov. Porast stroškov je v največji meri vplival na rezultate v Sidrni verigah, kjer imajo materialni stroški največji delež v strukturi cene. Medtem ko je v lanskem devetih mesecih TIO izkazoval izgubo, je letos nobe-

na temeljna organizacija ne izkazuje. Tudi to vpliva na ugoden izračun pokazalcev uspešnosti. Še vedno pa ostaja Verigar na prvem mestu po ustvarjenem čistem dohodku, saj je njen ostanek nekaj nad 40 odst. od skupnega. Sledi ji Vijakarna, TIO in Kovačnica pa sta precej izenačena.

Že v uvodu sem omenila zaloge, ki so v stalnem porastu kljub ukrepom, za katere smo se domenili. Vrednost zalog nedovršene proizvodnje narašča zaradi porasta stroškov proizvodnje, pa tudi obračanje je nekoliko počasnejše. Zaloge polizdelkov so nižje kot na začetku leta, zaloge gotovih izdelkov pa so večje 33 odst. S tem se povečuje angažiranost obratnih sredstev, za katere pa nimamo ustreznih virov lastnih sredstev. Zaradi stalnega porasta obrestnih mer je dražja tudi vezava sredstev v zalogah. V prihodnje bo treba vse napore usmeriti v znižanje zalog.

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje s 1. strani)

Plačana realizacija se je v obdobju januar—september zelo približala fakturirani, kar je imelo pozitiven vpliv na ugotovljeni celotni prihodek. Še vedno pa so terjatve na domačem trgu v večji meri poravnane z menicami (okrog 60% delež), vendar je delež ugodnejši kot v letu 1983. V septembru se je razmerje med menično poravnavo in nakazili zelo približalo 50 : 50, kar imamo domenično v sporazumih s kupci. Kljub sorazmerno visoki plačani realizaciji so terjatve do kupcev 22 odst. večje kot na začetku leta. Polovico predstavljajo terjatve do tujih kupcev, ki pa v veliki meri izhajajo iz kompenzacijskih poslov.

Dnevno likvidnost smo sicer zagotavljali, vendar smo si morali pri tem pomagati z občasnimi kratkoročnimi viri. V avgustu in septembru so se razmere delno izboljšale, ker so prispela nekatera plačila od izvoza. Stanje kratkoročnih virov je manjše kot na začetku leta. Predvsem koristimo kredite selektivne narave, delno pa tudi za izplačilo osebnih dohodkov.

V zadnjih mesecih smo financirali manj investicij kot je bilo predvideno. Finančna sredstva pri tem niso bila ovira, pač pa je fizično izvajanje investicij nekoliko zaostalo. Treba bo pospešiti delo na nekaterih investicijah, jih zaključiti in aktivirati. Seveda pa smo največ pozornosti posvečali pridobitvi najrazličnejših dovoljenj, potrebnih za realizacijo investicije v nakup strojev za rudarstvo. Upamo, da bomo do konca novembra uspeli plačati avans inozemskemu dobavitelju.

Na področju izplačil za osebne dohodke smo porabili 45% več sredstev kot lani v istem obdobju. Po dogovoru o usmerjanju dohodka se primerjajo izplačila za osebne dohodke in za skupno porabo skupaj z rastjo dohodka. Po zahtevah letošnje resolucije bi morala sredstva za OD in skupno porabo zaostajati 20 odst. za rastjo dohodka. Ker smo v devetih mesecih izplačali manj kot dogovor dovoljuje, smo predlagali poravnavo osebnih dohodkov, izplačano 15. novembra. Vendar bomo še kljub temu zaostajali za republiškim povprečjem. Podatki za izplačane osebne dohodke v Slovenskih železarnah so naslednji (za I.—IX. 1984):

Železarna Jesenice	24.806
Železarna Ravne	25.913
Železarna Štore	27.203
Veriga Lesce	23.941
Plamen Kropa	23.160
Tovil Ljubljana	24.557
Žična Celje	24.109

Ker bomo kljub poravnavi v novembru še vedno zaostajali za povprečjem republike — ta je 1.000 din na delavca višji, bomo po zaključnem računu v okviru možnosti izvedli še eno poravnavo. Pogoji za to pa so dobri poslovni rezultati v zadnjem kvartalu.

Marjana Kozamernik

Proizvodnja v oktobru

V oktobru smo proizvedli 1.911 ton izdelkov, kar je 2% več kot je bilo planirano. Eksterne proizvodnje je bilo 1.094 ton in predstavlja 57 odst. skupne proizvodnje. Plan eksterne količinske proizvodnje ni dosežen, presežen pa je plan interne količinske proizvodnje za 8 odst. Med temeljnimi organizacijami je plan eksterne proizvodnje presegla samo Vijakarna, ostali tozdi imajo nižjo proizvodnjo od planirane. Planirana interna proizvodnja je količinsko presežena samo v Sidrnih verigah, skupna količinska proizvodnja pa v Vijakarni in Sidrnih verigah. Vrednostno je na nivoju delovne organizacije presežen plan skupne, eksterne in interne proizvodnje. Eksterna proizvodnja je večja od planirane v vseh tozdih, razen v Kovačnici in Vzdrževanju, plan interne proizvodnje ni dosežen v Orodjarni in TIO, skupna vrednostna proizvodnja pa ni dosežena samo v Kovačnici in Orodjarni. Odprema je dosežena v višini 103 odst.

V Vijakarni je bil v oktobru proizvodni plan v kg dosežen 114 odst., kosovno pa 84 odst. Plan ni dosežen pri iver vijakih Ø 3 in 3,1 do 3,5 ter nad 3,6 in pri lesnih vijakih 3,1 do 3,5 mm zaradi večje proizvodnje lesnih vijakov do Ø 3. To je tudi razlog za nedoseganje plana pri lesnih vijakih 3,6 do 4,0 in 4,1 do 4,5 mm. Pri hanger vijakih plan ni dosežen zaradi večje proizvodnje kovinskih vijakov, pri standardnih zakovicah in IKL zakovicah zaradi pomanjkanja naročil, pri razcepkih zaradi pomanjkanja materiala, pri Alu zakovicah in zakovicah iz ostalih barvnih kovin pa zaradi pomanjkanja naročil in materiala. Odprema je dosežena v višini 119 odst.

Verigarna je vrednostno proizvodni plan presegla, količinsko pa je skupna proizvodnja dosežena v višini 94 odst. Plan ni dosežen pri strojno varjenih metrskih verigah 4,6 do 8,9 mm zaradi večje proizvodnje strojno varjenih metrskih verig do 4,5 mm. Pri viso-

koodpornih verigah Ø 9 do 11 mm plan ni dosežen zaradi pomanjkanja materiala, pri snežnih verigah za tovorna vozila in traktorje zaradi pomanjkanja naročil, pri zaščitnih verigah pa zaradi termične obdelave. Odprema je dosežena v višini 119 odst.

V Sidrnih verigah je proizvodni plan vrednostno presežen, količinsko pa ni dosežena planirana eksterna proizvodnja. Plan ni dosežen pri odgorevno varjenih verigah Ø 21 do 37 mm zaradi pomanjkanja kapacitet, pri odgorevno varjenih verigah nad 37 mm pa zaradi večje proizvodnje drobnih dimenzij in prepozno nabavljenega materiala. Odprema je dosežena v višini 75 odst.

Kovačnica je v oktobru presegla samo vrednostni plan interne proizvodnje, sicer pa količinsko in vrednostno proizvodnega plana ni dosegla. Plan ni dosežen pri dvovertičnih transporterjih zaradi sestavnih delov iz internega trga, pri kavljih zaradi sestavnih delov iz kooperacije, pri odkovkih serijske izdelave pa zaradi pomanjkanja naročil. Pri škopcih plan ni dosežen zaradi pomanjkanja kapacitet, pri opremljenih žičnih vrveh pa zaradi pomanjkanja naročil. Odprema je dosežena v višini 100 odst.

Orodjarna je presegla eksterni proizvodni plan, ni pa izpolnila planskih obveznosti za interni trg. Glavni vzrok za nedoseganje plana je pomanjkanje naročil za nova orodja in pa veliko popravil orodij na grupi storitve vzdrževanja orodja.

Vzdrževanje ni doseglo planirane eksterne proizvodnje, presežen pa je plan interne in skupne proizvodnje.

V TIO je plan skupne proizvodnje vrednostno presežen za 24 odst. V strukturi plana je pomembnejši izpad pri pnevmatskih cilindrih Ø 100 in 125 mm, pri nihajnih cilindrih in pri pnevmatskih razvodnikih NV 10 zaradi pomanjkanja materiala in kapacitet, pri membranskih cilindrih pa zaradi pomanjkanja materiala. Pri pnev-

matskih razvodnikov NV 25 plan ni dosežen zaradi pomanjkanja kapacitet. Odprema je dosežena v višini 106 odst.

Podatki o količinski in vrednostni proizvodnji po tozdih za mesec oktober so razvidni iz naslednjih tabel:

Tozd	Eksterna proizvodnja			Interna proizvodnja			Skupna proizvodnja		
	plan	doseženo	ind.	plan	doseženo	ind.	plan	doseženo	ind.
Vijakarna	252	287	114	—	9	—	252	296	117
Verigarna	386	365	95	11	8	73	397	373	94
Sidrne verige	318	300	94	704	765	109	1.022	1.065	104
Kovačnica	164	142	87	39	35	90	203	177	87
DO VERIGA	1.120	1.094	98	754	817	108	1.874	1.911	102

TOZD	Eksterna proizvodnja			Interna proizvodnja			Skupna proizvodnja		
	planir.	dosež.	ind.	planir.	dosež.	ind.	planir.	dosež.	ind.
Vijakarna	42.880	55.247	129	1.160	3.368	290	44.040	58.615	133
Verigarna	63.420	63.699	100	4.579	5.160	123	67.999	68.859	102
Sidrne verige	45.840	49.359	108	56.432	56.547	100	102.272	105.906	104
Kovačnica	42.021	37.972	90	8.950	10.506	117	50.971	48.478	95
Orodjarna	1.115	1.647	148	12.739	10.093	79	13.854	11.740	85
Vzdrževanje	294	81	28	16.783	18.911	113	17.077	18.992	111
DO VERIGA	29.511	37.654	128	1.161	460	40	30.672	38.114	124
DO VERIGA	225.081	245.659	109	101.404	105.045	104	326.485	350.704	107

Konkreten zapisnik 45. sestanka uredniškega odbora

Prisotni: vsi poklicani.

Zaostala problematika

- problematika papirja — tiskarna,
- kvaliteta člankov — nujno,
- kaj najrajši brati — vprašati,
- kdo pisati članke — vsi.

Tekoča problematika

- križanka — rešiti takoj,
- rok za tiskarno — prepozno,
- odgovoren za pesmico — ponovni sestanek,
- kaj imeti od sestanka — nič.

Zapisal urednik

Investicije v Slovenskih železarnah v letu 1984

Letošnje, 1984. leto, je za sozd Slovenske železarne glede razvoja in investicij zelo pomembno. V železarnah so pričeli uvajati nove tehnološke naprave, ki dajejo vse pogoje za proizvodnjo najkvalitetnejših jekel po sodobnih zahtevah in zagotavljajo stalnost kakovosti.

Nekaj naložb, ki so bile dogotovljene v preteklem letu ali že letos, že daje načrtovane rezultate.

Najpomembnejše pa je, da sta pričeli dve težko pričakovani investiciji v jeklarne: »Povečanje zmogljivosti proizvodnje jekla« v Železarni Štore in izgradnja »Jeklarne 2« v Železarni Jesenice. V Štorah so pričeli z deli že maja, na Jesenicah pa so prišli od pripravljanih del k izvedbi projekta v oktobru.

Lesni načrt investicij je seveda predvideval, da se bodo tudi naložbe v jeklarne pričele realizirati prej in tako znaša nič manj kot 10.100 milijonov dinarjev. Ob porabi v prvih šestih mesecih, ki znaša 2.263,9 milijona dinarjev, je tolikšno vrednost v letošnjem letu nemogoče realizirati.

V Železarni Jesenice so že sklenili pogodbe za gradbeno dela, dobavo domače in uvozne opreme za Jeklaro 2 in tako bo tudi poraba sredstev do konca leta bistveno večja kot je bila v prvem polletju.

Poleg te osrednje investicije je v teku na Jesenicah še več manjših naložb, vendar pomembnih za zagotavljanje kvalitete proizvodov ali za uvajanje nove proizvodnje oziroma širjenja asortimenta obstoječe.

Za letos so predvideli porabo 6700 milijonov dinarjev. Ker je investicija v Jeklaro 2 pričela šele oktobra, bo letna poraba izdatno nižja.

V Železarni Ravne zaključujejo modernizacijo jeklarn, kjer se že kažejo učinki dosežanih naložb.

V kovačnici so dokončali tudi dela v adjustaži, kjer pričenejajo na novih napravah s poskusno proizvodnjo. Večji del investicij je v delu za potrebe rekonstruiranja livarne in za namensko proizvodnjo.

V valjarni je v teku oziroma pred zaključkom druga faza rekonstrukcije.

V teku je modernizacija proizvodnje obrata pnevmatskih strojev, kjer imajo namen postopno preiti na hidravlične stroje.

V šestih mesecih je znašala poraba investicijskih sredstev 792 milijonov din, kar kaže, da se bodo do konca leta lahko približali načrtovani porabi 1700 milijonov din.

V Železarni Štore so, kot že rečeno, pričeli z »Razširitvijo zmogljivosti jeklarne«. Precej gradbenih del je že dogotovljenih, nekatera so še v teku. Oprema je v delu pri Metalni Maribor, vendar kaže, da se bo pri rokih dobave in montaže zataknilo in bodo nastale kasnitve.

Poleg osrednje investicije v jeklaro so v izvrševanju še: druga žarilna peč v valjarni, odprava ozkih grl v tovarni traktorjev, hala za potrebe vzdrževanja, v prvem polletju pa so tudi dogotovili jeklovlek.

V prvem polletju se porabili za investicije 541 milijonov dinarjev, kar je sicer manj od polovice predvidene letne porabe — 1200 milijonov dinarjev, vendar bo poraba v drugem polletju verjetno nekaj večja.

Pri predelovalcih žice je letošnje leto, kar zadeva investicije, bolj sušno leto. Ne da ne bi imeli potreb. Uvozne restrikcije preprečujejo nabavo tudi prepotrebni strojev, ki naj bi zamenjali stare, že izrabljene. Tako so v »Plamenu« — Kropa od celotno predvidenega uvoza v vrednosti 1 milijona DM, kupili samo en avtomat na jesenskem zagrebškem velesejmu in tega sedaj montirajo.

V Tovilu zaključujejo že pred nekaj leti pričeto investicijo v »Razširitev in modernizacijo proizvodnje«. Kot je bilo za to investicijo že večkrat rečeno, ni popolna, ker ni bilo mogoče zagotoviti vse opreme iz uvoza.

Nekaj več investicijske aktivnosti je še vedno v »Verigi« Lesce. V letošnjem letu potekajo pri njih investicije dosti skladno z načrtovano dinamiko.

Galvana in naprava za čiščenje odplak so v poskusnem obratovanju. Modernizacija proizvodnje opreme v tozdu TIO se odvija po načrtu. Pretežni del opreme in orodja je že dobavljen, razen dveh ključnih strojev, ki bosta pa dobavljena pred iztekom leta. S tem bo investicija dogotovljena.

V stari kovačnici obnavljajo halo, ki bo merila 800 kv. metrov. Ta prostor je namenjen za montažo bremenskih verig. Nabavili so tudi nekaj najmodernejših avtomatov za proizvodnjo verig, od katerih so nekateri že v obratovanju, nekaj jih je še v montaži. V novi kovačnici končujejo montažo indukcijske peči, katero so razvili sami v sodelovanju z inštitutom Jožef Stefan.

Še v letošnjem letu nameravajo nabaviti 6 avtomatov za proizvodnjo rudarskih verig.

Za področje predelave v glavnem velja, da ni pričeta nobena večja nova investicija in

da pretežno dokončujejo investicije iz prejšnjih let. Podatki za prvo polletje to tudi potrjujejo, saj je bila nekaj večja poraba investicijskih sredstev le v »Verigi« Lesce — 69,5 milijona din. V »Plamenu« so porabili 18,8 milijona, v Žični 18 milijonov in v Tovilu 2,5 milijona din.

V Metalurškem inštitutu so v prvem polletju porabili nekaj več kot 17 milijonov din, največ za plačilo računalnika, ker drugo so le manjše investicije.

Pri oceni dosedanje realizacije načrtovanih investicij za letošnje leto lahko samo ugotovimo, da je ponovno zamujenih nekaj mesecev in da je poraba sredstev pod predvidevanji. Če upoštevamo inflacijo, je reali-

zacija še slabša, saj pri pripravi gospodarskega načrta za letošnje leto nikjer v DO niso upoštevali tolike podražitve, kot sedaj med letom nastopa.

Na drugi strani pa z zadovoljstvom lahko ugotovimo, da je vrsta investicij, zaključenih v letu 1983 ali šele letos, pričela dajati pozitivne učinke, nekatere naložbe že v projektih predvidene rezultate, nekatere celo več, čeprav še v dobi poskusnega obratovanja.

Pričete so pa tudi pomembne investicije v jeklarnah, kar bo dalo Slovenskim železarnam pogoje za količinsko usklajenost zmogljivosti in tehnološke pogoje za proizvodnjo visokokakovostnih vrst jekel, kar je tudi končni cilj teh naložb.

Milan Marolt

Uporaba računalnika

in nadaljnje usmeritve v zvezi z računalniško obdelavo podatkov

Uvod

DO Veriga spada med tiste poslovne sisteme, za katere lahko trdimo, da imajo glede na čas, ko smo pričeli z uvajanjem računalniške obdelave podatkov, že kar dolgoletne izkušnje. Kljub temu, da imamo nekaj strokovnega kadra, izkušnj s področja avtomatske obdelave podatkov, da sicer nimamo lastnih računalniških kapacitet v smislu delovnih sredstev, kot prvin poslovnega procesa, pa moramo nesporno ugotoviti, da je napredek, ki smo ga v DO Veriga naredili na tem področju, pičel.

S tem v zvezi se pojavlja takoj vprašanje ZAKAJ.

Odgovor na to vprašanje vsekakor ni enostaven, saj je vzrokov za takšno stanje več. Že kratek sprehod v »zgodovino« nam da sicer generalni odgovor, ki se glasi: »Neustrezen koncept razvoja računalniško zasnovanega informacijskega sistema«. Toda že v naslednji fazi se ta vzrok spremeni v posledico, ki izvira iz **neustreznega informacijskega sistema** (knjigovodski informacijski sistem, operativna evidenca, statistična evidenca), neustrezno izpeljanega sistema odločitvenih točk in pretoka informacij med procesi načrtovanja, ustvarjanja in nadziranja v okviru poslovnega sistema in posameznih funkcijskih področij sistema in ne nazadnje želje, da redno skušamo prilagajati načrtovano stanje sistemu, kar je mogoče ustvariti, namesto da bi usmerili odločanje v prilagajanje ustvarjanja tistemu, kar je bilo načrtovano. Skratka, dokončne cilje in naloge v zvezi z računalniško obdelavo podatkov si bomo lahko postavili šele, ko bomo imeli postavljene cilje in naloge v konceptu

razvoja informacijskega sistema (za katerega pa ni nujno, da bi bil v celoti računalniško zasnovan). To pa je vsekakor cilj, ki ima osnovno izhodišče v samem smotru in ciljih, ki smo jih v DO Veriga opredelili v razvojni politiki naše DO, kot poslovnega sistema. Zato smatram, da je sam razvoj in izgradnja sistema poslovnih informacij v okviru računalniško zasnovanega informacijskega sistema cilj in naloga DO kot celote. Potrebne so torej določene odločitve, glede nadaljnje razvoja računalniške obdelave podatkov, ki pa so neposredno v okvirni povezavi z vrsto odločitev, predvsem s področja informacijskega sistema v DO Veriga kot celote in razvoja DO.

Prizadevanja na tem področju tečejo trenutno preko EOS — DO Veriga na nivoju sozda SŽ, kjer je v izvajanju naloga koncepta razvoja računalniške obdelave podatkov v informacijskih sistemih DO predelovalcev, članic sozda SŽ. Nosilec naloge je ITEO iz Ljubljane v sodelovanju s službo za plan na sozdu SŽ in predelovalcev, članic sozda SŽ. Naloga bo predvidoma zaključena v letu 1985. Omenjeni koncept naj bo izhodišče za končno definiranje ciljev in nalog na področju avtomatske obdelave v DO Veriga. Kljub temu pa bom skušal opozoriti na nekatera dejstva in probleme, ki se sicer neposredno ne nanašajo samo na avtomatsko obdelavo podatkov, ustrezna rešitev le-teh pa nam bo v veliko pomoč pri kasnejšem definiranju ciljev in nalog na področju avtomatske obdelave podatkov in računalniško usmerjenega informacijskega sistema v delovni organizaciji Veriga.

Zakaj spremembe razvida delovnih nalog

Ob sleherni spremembi razvida delovnih nalog se prične po tovarni poseben proces ugiibanj, namigovanj, podtikanj in še kaj podobnega. Gre preprosto za to, da ljudje jemljejo razvid kot osnovo plač.

Naj takoj potolažim vse prežeče, čakajoče in upajoče (ali razočaram?), da to pot spremembe niso v nikakršni povezavi s plačami. To pot gre preprosto za tisto usklajevanje, da bomo v prihodnje sploh mogli zaposlovati. Tu pa sta dve plati medalje:

- možnosti pridobivanja kadrov — interes tovarne in
- možnosti zaposlovanja — interes ljudi, ki iščejo delo.

Interes Verige je vsekakor zaposlovati domači kader, delavce iz neposredne okolice, ki pa si jih lahko »privoščiti« le skozi aktivno ali boljše zelo agresivno štipendijsko politiko. Poenostavljeno lahko rečemo, da bo Veriga toliko preskrbljena s kadri, kolikor bo štipendirala (dejansko še nekoliko manj). Pri tem pa ob zaključku sedanje usmerjene srednje šole že naletimo na težave. Usmerjeno izobraževanje ne »producira« vseh tistih poklicev, ki jih je »produciral« prejšnji šolski sistem. Naš razvid pa je narejen na osnovi poklicev starega šolskega sistema. Naslednji razlog je tudi v tem, da usmerjeno izobraževanje na nobeni stopnji ne pozna zaključnega izpita (ali mature), hkrati pa je na vseh stopnjah obvezno pripravništvo. Šele po opravljenem pripravništvu se po novem dobi poklic. To pa pomeni, da moramo za vse štipendiste organizirati takšno vrsto priprav-

ništva, da bo le-to obenem tudi funkcionalno uvajanje v delo. Funkcionalno v tem smislu, da bo racionalno tako za pripravnika kot za podjetje. Tako ne more absolvent štiriletnega programa začeti s konstruiranjem, če še nikdar ni videl orodja od blizu, pač pa se bo najprej moral usposobiti za izdelavo orodja, kasneje pa ga bo lahko tudi konstruiral. Ta zahteva velja za vse poklice na vseh stopnjah strokovne zahtevnosti. Morda je v Verigi le prišel čas, ko bo ob strokovni izobrazbi, ki jo štipendist prinese iz šole, obvezno tudi funkcionalno znanje, ki se ga bo dobilo v proizvodnji.

Z gledišča interesa absolventov vseh smeri in stopenj usmerjenega izobraževanja je možnost prve zaposlitve usodnega pomena. Če sedaj kdo ne opravi pripravništva, nima poklica. Družba, ali administracija, ki je zakon o usmerjenem izobraževanju v bistvu pripravila, je torej zaključek šolanja (pripravništvo je v bistvu šolanje) prepustila dobri volji podjetij ali boljšim in slabšim zvezam posameznikov.

Če hočemo torej štipendistom omogočiti zaposlitev, moramo k delovnim nalogam pripisati take poklice, ki jih bodo ti imeli. Poleg tega pa vsaj 20 let moramo obdržati vse stare poklice. Zaradi uvajanja in pripravništva pa smo pri večini delovnih nalog dodali alternativo, da je sploh omogočeno pripravništvo.

To pot torej res ne gre za plače, ampak bolj za zagotovitev pokojnin vsem, ki smo že zaposleni.

F. Čop

Poslovni informacijski sistem v DO Veriga

in nekaj dejstev v zvezi z izgradnjo poslovnega informacijskega sistema in postavljanje ciljev računalniško zasnovanega informacijskega sistema

Informacije

Vsak poslovni sistem je dinamični sistem. V skladu s smotrom in cilji poslovne politike pa je odvisen od raznih informacij. Vse informacije so posredno ali neposredno usmerjene k odločanju. Odločanje pa je lahko:

a) programirano (informacije za takšne odločitve so sproti na voljo),

b) programiranje ni mogoče (enkratne odločitve, odvisne od okoliščin → strategija DO).

Vsako odločanje pa je povezano s procesi:

a) načrtovanje

b) ustvarjanje

c) nadziranje,

kjer so neobhodno potrebne informacije. Informacije, potrebne za odločanje pa so lahko informacije upravljanja, informacije izvajanja. Slikano si lahko prikažemo pretok informacij za odločanje v posameznih procesih takole:

Oblikovanje informacij pa se razlikuje glede na to, za kakšno vrsto odločanja se določene informacije oblikujejo. Pri **načrtovanju** poznamo naslednje vrste načrtovanja in skladno s tem tudi odločitve, za katere so potrebne določene informacije, to je:

— strateško načrtovanje,

— taktično načrtovanje,

— operativno načrtovanje.

Glede vodoravne členitve načrtovanja pa poznamo naslednja (funkcijska) področja načrtovanja:

— investicijska dejavnost,

— kadrovska dejavnost,

— nakupna dejavnost,

— proizvodna dejavnost,

— prodajna dejavnost,

— finančna dejavnost.

Seveda mora znotraj funkcijskega področja načrtovanja, glede na podrobnosti in konkretnosti prav tako obstajati

Poslovni informacijski sistem

Poslovni informacijski sistem je organizacijska celota, med seboj povezanih prvin, ki ima namen oblikovati informacije o poslovanju in zbirati podatke. Prvine poslovnega informacijskega sistema pa so naslednje:

— delovna sredstva,

— predmeti dela,

— storitve, povezane z oblikovanjem informacij (storitve ERC Jesenice, Ravne),

— delovna sila.

Poslovni informacijski sistem pa nadalje sestavljajo delni informacijski sistemi:

a) investicijski,

b) kadrovski,

c) nakupni,

d) proizvodni,

e) prodajni,

f) finančni.

Tako moramo za vsak delni informacijski sistem proučiti predvsem naslednje:

— potrebe po informacijah (glede na vrste informacij, glede na vrste odločitev, in procese znotraj funkcijskih področij glede na odločevalne ravni),

— možnosti za zbiranje podatkov,

— razpoložljiva in potrebna delovna sredstva, predmete dela in delovno silo.

Poleg omenjenih delnih sistemov pa v poslovnih sistemih obstajajo še:

— knjigovodski informacijski sistem; pomemben je predvsem v procesih nadziranja (osnovna sredstva, material, proizvodnja, terjatve..., ki zopet predstavljajo podsistem knjigovodskega informacijskega sistema),

— operativna evidenca, ki je pomembna predvsem v oz. za procese ustvarjanja in načrtovanja (npr. delovni nalog) in mora obstajati v okviru posameznih poslovnih funkcij),

— statistična evidenca, povezana predvsem s procesi načrtovanja in nadziranja, manj pa s procesom ustvarjanja. Izvaja se prav tako v okviru posameznih poslovnih funkcij).

Poslovne informacijske sisteme pa lahko razvrstimo tudi po vrstah:

a) glede na usmerjenost:

— običajni (organiziran tako, da je usmerjen predvsem v pretekla dogajanja) tipičen informacijski sistem knjigovodstva,

— upravljalni (organiziran z vidika potreb pri upravljanju, usmerjenem v pretekla, sedanja in prihodnja dogajanja),

b) glede na integriranost:

— neintegriran (po posameznih delnih informacijskih sistemih z večkratnim zajemanjem in vnosom podatkov — podvajanje)

— integriran (upoštevajo potrebe vsake poslovne funkcije

posebej, vendar deluje na osnovi medsebojnega povezovanja poslovnih funkcij in je tako grajen z vidika celotne DO).

Običajni informacijski sistem je praviloma neintegriran informacijski sistem, upravljalni informacijski sistem pa je praviloma integriran, čeprav sta možni tudi ostali dve kombinaciji.

c) glede na delovna sredstva (in predmete dela):

— ročno zasnovani informacijski sistem,

— računalniško zasnovani informacijski sistem.

Kritika poslovnega informacijskega sistema v DO Veriga

Sedaj, ko smo spoznali nekaj osnovnih značilnosti informacij in informacijskih sistemov, verjetno ni težko ustvariti slike o informacijskem sistemu v DO Veriga. Brez dvoma je naš informacijski sistem neintegriran, bliže običajnemu informacijskemu sistemu kot upravljalnemu, knjigovodski informacijski sistem, operativna evidenca in statistična evidenca niso na zadovoljivi ravni.

Informacijski sistem, informacije in z njimi povezano odločanje ni v vseh primerih izpeljano in povezano s procesi (načrtovanje, ustvarjanje in nadziranje), informacijska stopnja je v večini primerov nizka, osnovni kriterij informacij ni vedno ekonomska vrednost informacije v okviru načrtovanja, odločanje ni vedno razmejeno med strategijo, taktiko in operativno, oblikovanje informacij za odločanje pri ustvarjanju je pomanjkljivo, odločanje je večkrat usmerjeno v prilagajanje načrtovanega tistemu, kar je mogoče ustvariti, ne pa obratno, odločanje ni vedno v skladu s pristojnostmi po odločevalnih ravneh, delni informacijski sistemi sicer delujejo, vendar niso procesno dosledno izpeljani, od prvih poslovnega informacijskega sistema lahko povemo samo to, da so zelo nepovezane, pa tudi po obsegu in kvaliteti niso takšne, da bi omogočile večji razvoj in napredek poslovnega informacijskega sistema.

Ne nazadnje pa je slabo izpeljan informacijski sistem v DO Veriga predvsem posledica tega, kar pa se na žalost kot posledica dostikrat kaže tudi v sami poslovni politiki, in sicer premalo se upoštevajo cilji in smoter DO kot celote. Prav to, da pa so cilji DO Veriga kot cilji poslovnega sistema dostikrat v ozadju, je tudi glavni vzrok, da do sedaj nismo uspeli zgraditi ustreznega informacijskega sistema, ki bi brez dvoma lahko ugodno vplival na razvoj celotnega poslovnega sistema, to je DO Veriga kot celote in vseh njenih delov in podsistemov posebej. Čeprav sem v informacijskem sistemu v DO samo nazival nekatere pomanjkljivosti in nepravilnosti, sem to storil namenoma, saj lahko dokazuje za takšno stanje dobimo kadarkoli se poglabimo v to problematiko. Konkretnih rešitev na področju poslovne informatike v DO Veriga nimamo. Trdim pa, da se bo stanje na tem področ-

ju bistveno izboljšalo, ko bomo spoznali, da je napredek na področjih kot je poslovna informatika, odvisen predvsem od napredka DO Veriga kot celote, ne pa od napredka posameznih delov DO Veriga.

Proces uvajanja računalniško zasnovanega informacijskega sistema

Računalniški informacijski sistem je brez dvoma drag sistem, še zlasti v začetnih fazah uvajanja, zato je potrebno, da pred procesom uvajanja računalniškega informacijskega sistema zagotovimo določene **pogoje**, ki so v večini primerov identični s pogoji, ki jih moramo zagotoviti tudi za ročno zasnovani informacijski sistem (še zlasti, če hočemo imeti integriran, upravljalni poslovni informacijski sistem. Ti **pogoji so naslednji**:

1. opredelitev procesov odločanja (potrebno je napraviti pojasnjevalni model odločanja),

2. opredelitev relevantnih informacij (povezanih s procesi odločanja),

3. določitev načina uporabe relevantnih informacij (glede na procese in točke odločanje znotraj informacijskih sistemov),

4. zagotovitev vseh potrebnih podatkov za oblikovanje relevantnih informacij,

5. usposobitev uporabnikov informacij za razumevanje vloge računalnika,

6. obstoj **skupine** sistemskih analitikov in programerjev,

7. prizadevanje organov upravljanja in vodstva za uvedbo računalnika,

8. pripravljenost za spremembe v DO (tudi kadrovske in organizacijsko metodološke...).

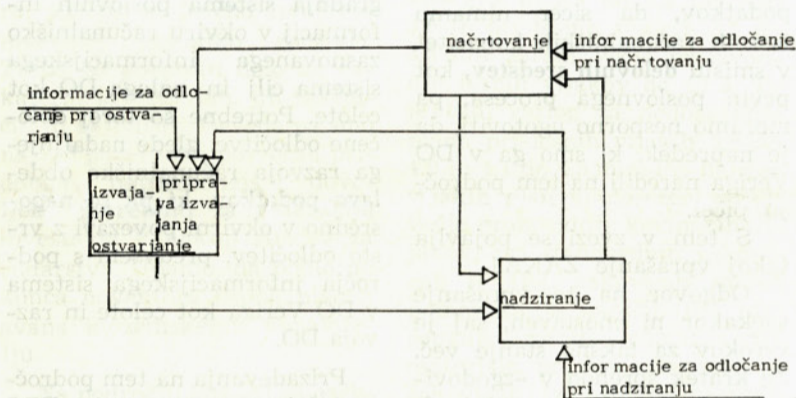
Poleg zagotovitev teh pogojev pa je potrebno tudi analizirati **okoliščine**, ki pospešujejo uvajanje in razvoj računalniško zasnovanega informacijskega sistema. Te okoliščine pa so naslednje:

1. obsežnost dela pri oblikovanju informacij (pri tem se lahko ob uvajanju računalnika obseg dela pri zbiranju potrebnih podatkov celo poveča, še zlasti ob uvedbi določenih obdelav, pri tem pa se seveda poveča informacijska stopnja in tudi kvaliteta informacij, tako da moramo ob ugotavljanju obsežnosti dela vedno napraviti primerjavo med sistemom ročnega oblikovanja informacij in računalniškim oblikovanjem informacij oziroma ročnim delom, ki bi bilo potrebno za zagotavljanje takšne kvalitete informacij, ki jih lahko dobimo z računalnikom),

2. pogostnost operacij pri oblikovanju informacij (večja je ta pogostnost, bolj je upravičena računalniška obdelava),

3. razumljivost operacij pri oblikovanju informacij (bolj so operacije razumljive, lažje je postaviti modele razreševanja in same programe za oblikovanje določenih operacij),

4. številčnost odločevalnih točk ob zahtevi po koordiniranem odločanju,

Preden bi obdelali informacije za odločanje po posameznih procesih, pa je dobro, da se spoznamo z vrstami informacij, ki jih delimo glede na:

a) namen (načrtovanje, ustvarjanje, nadzorovanje)

b) uporabnika (zunanje, notranje)

c) izvor (zunanji, notranji)

d) stopnja obdelave (izvirne, izvedene)

e) oblika (ustne, pismene, slikovne, kombinirane)

f) po času (enkratne, periodične, aperiodične)

g) po zgoščenosti (posamične, zbirne)

d) po popolnosti (popolne, nepopolne), ugotavljamo popolnost oziroma nepopolnost na osnovi informacijske stopnje:

informacijska stopnja = $\frac{\text{razpoložljive informacije}}{\text{potrebne informacije}}$

kjer pa je pri razpoložljivih informacijah še zlasti potrebno upoštevati relevantnost informacije.

Poleg vsega pa je informacije, ne glede na vrsto, potrebno **ekonomsko ovrednotiti**, pri čemer velja načelo, da se izplača vsaka informacija, ki daje večje koristi, kot znašajo njeni stroški (Ali je vsaka informacija, ki je rezultat računalniške obdelave, vedno v skladu z omenjenim načelom?).

strateško, taktično in operativno načrtovanje.

Pri oblikovanju informacij za odločanje pri **ustvarjanju** pa moramo informacije oblikovati tako, da si odgovorimo na naslednja vprašanja: kdo, kje, kdaj, kako in to v okviru vsakega funkcijskega področja. Oblikovanje informacij za odločanje pri nadziranju pa je odvisno predvsem od tega, ali je:

— odločanje usmerjeno v prilagajanje ustvarjanja tistemu, kar je bilo načrtovano,

— prilagajanje načrtovanega tistemu, kar je mogoče ustvariti.

Poleg vsega, do sedaj navedenega, je pomembno v zvezi z oblikovanjem informacij tudi vzpostavljati informacij za posamezne odločevalne ravni. Tako so pristojnosti na posamezni odločevalni ravni, kot izhodišča za oblikovanje informacij za te odločevalne ravni:

— upravljanje (odločanje pri načrtovanju) strategija,

— vodenje (odločanje pri nadziranju) taktika,

— izvajanje (odločanje pri ustvarjanju) taktika/operativa

V zvezi s to delitvijo odločanja je potrebno tudi povezati vprašanje zgoščenosti informacij, ki prav gotovo raste od ravni izvajanja proti ravni upravljanja.

5. pravočasnost ukrepanja na podlagi informacij (pri tem je logično dejstvo, da računalnik lahko določene informacije posreduje šele takrat, če smo mu:

— pravočasno,
— pravilno
posredovali relevantne podatke,

6. posledice odločitev brez potrebnih informacij.

Šele, ko smo preanalizirali okoliščine in zagotovili zahtevane pogoje, lahko pristopimo k presojanju primernosti uvedbe računalniškega informacijskega sistema. Pri tem pa presojanje opravimo postopoma, in sicer:

1. opredelitev ciljev, ki jih želimo doseči s spremembo obstoječega poslovnega informacijskega sistema (cilji so lahko: vrednostno merljivi, vrednostno nemerljivi, a domnevno vplivajo na poslovni rezultat, drugi cilji),

3. snemanje rešitev v obstoječem poslovnem informacijskem sistemu (spoznati je potrebno postopke v zvezi z zbiranjem podatkov, urejevanjem, obdelovanjem, shranjevanjem podatkov, sestavljanjem poročil, ki vsebujejo informacije),

4. analiza obstoječih rešitev in iskanje boljših različic,

5. izbiranje rešitev v pogledu računalnika,

6. odločitev o uvedbi računalnika in njeno izvajanje.

Za naš primer pa je potrebno spoznati tudi razvojne stopnje uporabe računalnika, ki so v bistvu tele:

a) avtomatizacija določenih nalog pri oblikovanju informacij (evidenca o materialu, proizvodih, OD, izstavljanje računov), kjer gre predvsem za urejevanje in obdelovanje izvornih podatkov, pri čemer morda informacije v dobljenih poročilih niso niti spremenjene v primerjavi z dotedanjim stanjem,

b) avtomatizacija določenih nalog pri upravljanju, kjer računalnik prevzema določene odločitve (na osnovi algoritmov):

1. odločitve, za katere je mogoče izdelati ustrezne modele, s katerimi pridemo do optimalnih rešitev,

2. odločitve, za katere je mogoče izdelati ustrezne modele, vendar z njimi ni mogoče priti do optimalnih rešitev,

3. odločitve, za katere ni mogoče izdelati ustreznih modelov.

Pri tem so pod b) mišljene naslednje odločitve: naročanje materiala, izstavljanje delovnih nalogov, odpošiljanje proizvodov, izterjava terjatev, poravnava obveznosti, za katere so algoritmi mogoči.

V zvezi z razvojnimi stopnjami in prehodom od običajnega k upravljalnemu informacijskemu sistemu pa poznamo naslednja stanja:

1. datotečni sistem,
2. napovedovalni sistem,
3. predlagalni sistem (decision making system),
4. odločitveni sistem (decision taking system),
kjer sta zadnja dva povezana z najvišjo možno stopnjo razvoja uporabe računalnika.

Nadaljevanje prihodnjic

Zasedanje sveta za požarno varnost sozda SŽ v Verigi

Člani sveta za požarno varnost sozda SŽ so na 10. seji dne 20. 9. 1984 obravnavali naslednjo pomembno problematiko požarnega varstva:

Na podlagi poročil iz posameznih delovnih organizacij je bilo podano skupno poročilo o požarih in eksplozijah v SŽ, kjer je zabeleženo 142 začetnih požarov in 7 eksplozij, od tega so jih delavci pogasili 98, pri ostalih so posredovali gasilci. Zaradi tega je ocenjena požarna škoda v višini 1.238.873,53 din, dejanska pa je bila mnogo večja.

V Uradnem listu SRS je izšel Pravilnik o strokovni izobrazbi, delovnih izkušnjah ter obveznem usposabljanju in načinu preizkusa znanja delavcev, ki opravljajo dela in naloge upravljalca energetskih naprav. Ugotavljamo, da bo potrebno resno pristopiti k delu skladno s Pravilnikom in v vseh DO klasificirati energetske službe. K akciji kontrole stanja strokovne izobrazbe v energetskih službah je potrebno pristopiti takoj, kajti v dvehletnem roku morajo imeti vsi zaposleni s tega področja opravljen ustrezen izpit.

V nadaljevanju so bile pregledane zakonske obveznosti o varstvu pred požarom — Uradni list SRS št. 2/76 in 15/84, ki opredeljujejo, da operativno delo v zvezi z varstvom pred požarom opravljajo gasilske organizacije, organizacije ZD in druge organizacije ter občani. Osrednja točka razprave je bilo dejstvo, da je potrebno v posameznih DO zaposliti strokovnega delavca s področja požarnega varstva, kljub temu da so v posameznih DO v sozdu SŽ odklonilna stališča do take oblike organizacije. Vsem DO v sozdu se predlaga, da čim prej pooblastijo določenega strokovnega delavca, ki bo odgovoren za razvoj in opravljanje strokovnih nalog požarnega varstva.

Po razpravi so bili sprejeti naslednji dodatni sklepi:

1. Glede na to, da bo prihodnja seja sveta, predvidena v marcu 1985, v Železarni Jesenice, je potrebno, da vsi člani do 25. decembra posredujejo svoja poročila o požarih in eksplozijah, na podlagi katerih se bo lahko sestavljalo in izdelalo enotno poročilo. Po možnosti naj se dostavijo tudi poročila občnih zborov, kjer bodo podane tudi ostale pomembne informacije in ugotovitve.

2. Pospešeno je treba delati na organizaciji tekmovanja med posameznimi IGD v SŽ, ki naj bi bila predvidoma vsaki dve leti. Okvirni program tekmovanja enot pripravi do naslednje seje tov. Krumpak. Za to izvedbo je potrebno predvideti in rezervirati potrebna finančna sredstva.

3. Zaradi predstavitve je potrebno javnost seznaniti z delom sveta in njegovo organiziranostjo. Primerna bi bila objava v Gasilskem vestniku. Za informativno objavo v javnosti o delovanju in organiziranosti sveta SŽ je zadolžen predsednik sveta.

4. V Uradnem listu SFRJ, št. 32/22, junij 1984 — je izšel nov Pravilnik o znakih in alarmiranju, ki ga je potrebno pregledati in proučiti.

5. Organizirati bi bilo potrebno enotno evidenco v okviru SOZD o opremi posamezne IGD, s katero razpolagajo glede na stopnjo ogroženosti DO. Pregled opreme bi prikazal dejansko stanje in v kolikšni meri se pokriva oprema s stopnjo požarne ogroženosti.

Vsi člani so zadolženi, da do naslednje seje pripravijo podatke o razpoložljivi opremi in dejansko potrebni opremi na svojem področju. Analiza stanja se nato posreduje in prikaže poslovnim strukturam v sozdu SŽ.

Predsednik Sveta za požarno varnost v sozdu SŽ

15. november

Ni običajno, da bi na straneh glasila posebno pozornost posvetili delu sektorja ali službe v okviru delovne skupnosti. Naše delo vsi sprejmejo kot običajno, rutinsko delo brez večjih pretresov. Ravno zato bi rad sodelavcem v delovni organizaciji na kratko predstavil delo izplačilnega oddelka v mesecu novembru, saj menim, da bi z njihovim trudom za pravočasno izplačilo OD morala biti seznanjena tudi javnost, ne le posamezniki, ki smo za to zavezani po službeni dolžnosti.

Vsem je znano, da za obračun osebnih dohodkov uporabljamo mini računalnike RIZ 20, pri katerih so v končni fazi podatki o osebnih dohodkih vseh delavcev zajeti na tako imenovani disketi, več disket pa sestavlja set za obračun OD. Zaradi dokaj kompliciranega obračuna ter velikega števila zaposlenih uporabljamo dva seta. V primeru, da se sredi obdelave na stroju pojavi kakšna napaka, bodisi na stroju ali pa na disketi, je potrebna intervencija iz Zagreba. Verjetnost, da se bo to zgodilo, pa je največja ravno sredi obračuna, saj sta stroja in oba seta takrat najbolj obremenjena. Poseben problem je disketa, ki ima obliko zelo tanke gramofonske plošče z veliko več podatki in magnetnim zapisom. Njena občutljivost na prah, maščobo in podobno je ogromna, uporaba pa zelo pogosta. Taka iztrošena disketa se najraje zaustavi takrat, ko je to najmanj potrebno.

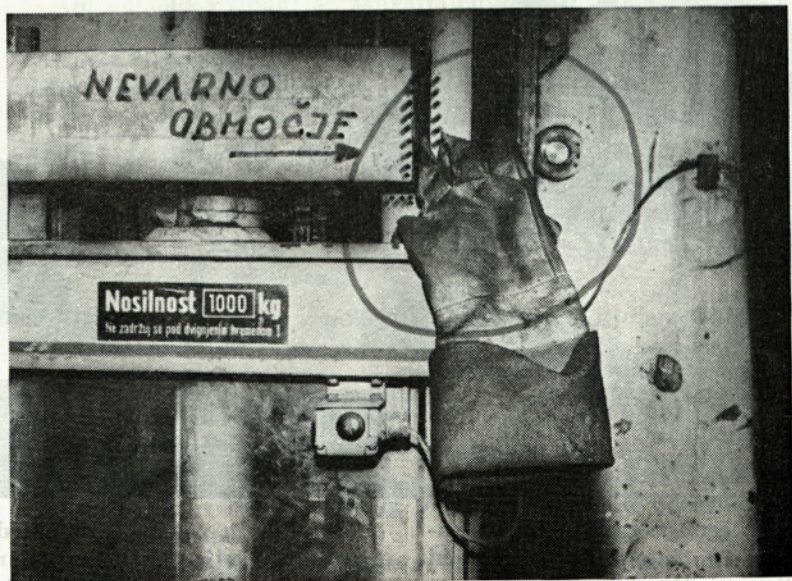
In to se je sredi obračuna OD tudi zgodilo. S tem so bili postavljeni na glavo vsi interni roki, ki bi v končni fazi pripekljali do normalnega izplačila 15. novembra. Ob tem moram poudariti, da moramo diskete v takih primerih takoj dostaviti v Zagreb, saj njihova obnova pri nas ni mogoča. Zato so bile diskete v ponedeljek v Zagrebu, po vrnitvi pa smo ugotovili, da se je pojavila napaka v drugi obliki. Sledila je njihova ponovna odprema v Zagreb, kjer so jih v torko končno uredili. Izgubljeni so bili trije dnevi, saj se je napaka pojavila v petek. Potrebno

jih je bilo nadoknaditi. Zato smo po dogovoru organizirali ročno delo oz. delo v treh izmenah. Brez dvoma je tu potrebno pohvaliti prizadevnost in razumevanje delavk izplačilnega oddelka, ki so poleg svojih družinskih obveznosti — in teh, kot poročeni možje veste, ni malo — čas počitka izrabile za delo pri osebnih dohodkih. Edino s takim pristopom nam je uspelo zaključiti priprave za izplačilo osebnih dohodkov pravočasno in kot ste sami ugotovili, tudi njihovo izplačilo.

Vzrok, da sem to želel pojasniti, tiči predvsem v prepričanju delavcev, da osebni dohodki morajo biti izplačani najkasneje 15. v mesecu. Tudi v proizvodnji se pojavljajo taki problemi in ni rečeno, da vam vedno vse uspe tako kot ste predvidevali. Ponovno poudarjam, da bi bili prisiljeni dan izplačila premakniti, če ne bi bilo vložena toliko dodatnega truda delavk izplačilnega oddelka. Vredno bi bilo razmisliti tudi o njihovi razbremenitvi in ena izmed možnosti bi bila izplačilo OD v celoti na hranilno knjižico ali tekoči račun. Dejstvo je, da zadnji dan pred izplačilom dvignemo že preko 8 mio din gotovine, ki jo je potrebno razdeliti po plačilnih vrečkah. Teh pa ni malo in zgodi se tudi kaka napaka, ki jo delavka plača iz svojega žepa. Ob tolikem gotovinskem izplačilu pa je to že preko 20 odst. osebnega dohodka. Zato vsem predlagam, da bi o tem predlogu razmislili in o tem tudi razpravljali. Prejeta gotovina sedaj namreč zadostuje samo za prvo popoldne ali pa še to ne in vsak bo slej ko prej moral v banko.

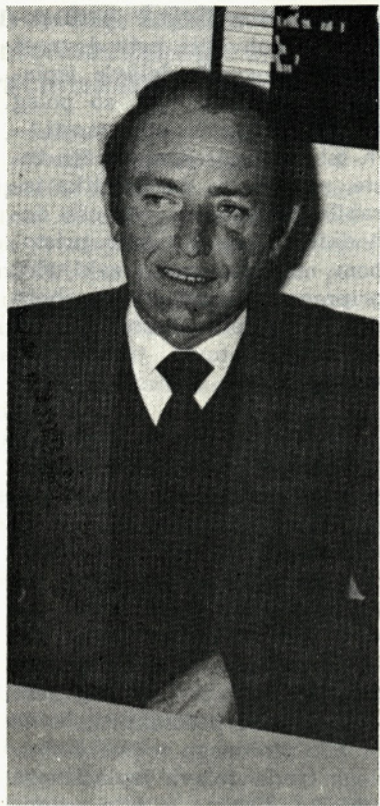
Opozoril bi tudi na to, da bi v primeru premaknitve izplačila OD vodstvo sektorja delavce o tem pravočasno seznanilo, vendar šele takrat, ko bi dejansko izkoristili vse možnosti. Zato niso potrebna nobena ugibanja, nasprotno, v primeru takega dogodka bi želeli, da to sprejmete z razumevanjem.

Janko Maček

Previdnost pri delu z viličarjem ni nikoli odveč!

Jakob Borštinar desetkrat na Poljskem

Jakob Borštinar že devetnajsto leto suče volan Trans-turistovega avtobusa po cestah Jugoslavije in evrope. Samo dobra tri leta je vozil »delavske proge«, zatem je šel v »turizem«, kjer vozi domače in tuje izletnike doma in po svetu.

Razlog za današnji razgovor je v tem, da je Jakob že desetkrat peljal Verigarje na Poljsko v okviru izmenjave z Linodrutom. Vsi, ki smo se peljali z njim na Poljsko, smo lahko videli, kaj je dober in družaben šofer, ki vsakokrat postane del družbe v avtobusu in ne samo to, Jakob je navadno tisti, ki družbo drži pokonci.

Jaka, kako si zadovoljen z Verigarji?

Kot sem že rekel devetnajst let vozim avtobus, od tega petnajst let izlete in lahko rečem, da so vožnje verigarjev na Poljsko ene najbolj prijetnih, čeprav je vožnja utrudljiva in dolga.

čajni izletniki ne vem. Prav tako moram reči, da so večinoma tudi druge skupine izletnikov dobre. Toda ob tem je treba pohvaliti verigarje, da so bili na vseh desetih vožnjah na Poljsko izredno disciplinirani. Ni bilo nobenih preprirov, kje in kdaj se ustavi, ob dogovorjenem času so potniki vedno v avtobusu, zato ni bilo nikdar slabe volje. Pa še ena stvar je, ki je za nas voznike avtobusa zelo pomembna, to je čistoča. Ob izletih na Poljsko avtobus nikdar ni nasmetan in popačkan, kar bistveno olajša delo šoferju. Povsem drugače je na mnogih sindikalnih izletih, ko se potniki opijejo in bruhajo, na koncu vožnje pa je avtobus bolj podoben svinjaku kakor čemu drugemu.

Vemo, da je osemnajst, devetnajst ur vožnje zate hudo napor. Kako moreš biti vseskozi dobre volje?

Če vidiš, da so ljudje v avtobusu dobro razpoloženi, se dobre volje nalezesh tudi sam in k »štimgungi« tudi sam lahko prispevaš, še posebej, ker te ne skrbi, da boš po tolikih urah za volanom še dve ali tri ure pral avtobus.

Prekrižaril si praktično vso Evropo. Kaj je posebnega, drugačnega na teh vožnjah?

Fenomen zase pri sleherni poti za »železno zaveso« so prestopi meja. Postopki so izredno dolgi in povsem nepredvidljivi. Situacije so posebej zoprne za vodiče, saj nikdar ne veš, kje in kaj ga polomiš. Poleg tega je vedno problem časa. Od Jugoslavije do Švedske greš preko štirih meja in za vse skupaj ne porabiš toliko časa kot za prestop meje na Poljsko. Toda s tem se je treba sprijazniti in pač računati, da prestop poljske meje traja tri ure in da je vse, kar je hitreje, »zelo hitro.«

Desetkrat si bil na Poljskem, zato lahko rečem, da jo poznaš. Kaj bi povedal o tem?

Da Poljsko poznam, še zdaleč ne drži. Res, da sem bil tam desetkrat, toda desetkrat na istem kraju, pri istih ljudeh, tako da o drugih krajih ne vem ničesar. V tem času pa vendarle opažam spremembe. Zdi se mi, da se jim je preskrba izboljšala, manj artiklov je na karte, pa tudi sicer se mi zdi, da se jim življenjski standard zvišuje. So pa seveda stvari, ki jih mi težko razumemo in prenašamo: različni načini točenja alkohola v gostilnah, kar je Kranjcem nerazumljivo, slaba postrežba v trgovinah, nesorazmerne cene ipd.

Tisti, ki smo že bili na Poljskem, smo videli, da te imajo v Linodrutu že kar za svojega. Kako to?

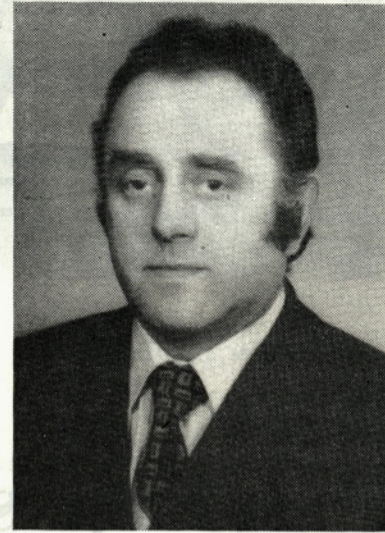
Sprejem in pozornost, ki sem jo deležen v tej tovarni, je res nekaj posebnega. Navadno nas šoferje jemljejo »pod razno«, toda v tem primeru ni tako. Z darilom za deseto vožnjo so me resnično presenetili in priznam, da sem bil ganjen, kajti kaj takega mislim, da ni doživel še noben naš šofer.

Bralcem moramo pojasniti, da je Jaku Borštinarju firma Linodrut za desetkratni obisk pri njih dala priznanje in lepo kristalno vazo. Glede na to, kako radi imamo Jaka — šoferja tudi verigarji in ker pravzaprav vozi nas, mislim, da tudi naše podjetje dolguje nekaj podobnega.

Kakorkoli, ali bomo Jaku dali priznanje ali ne, pomembno je, da smo z njim zelo zadovoljni in da se ob vsaki vožnji na Poljsko bojimo, da nam Transturist ne bi poslal drugega šoferja. Pa ne da bi drugim ne zaupali, toda Jaka je naš in če bomo še šli na Poljsko, si želimo, da nas pelje naš Jaka.

F. C.

Tovariš Stane Rozman, dolgoletni član naše DO, se je upokojil

Tov. Rozman, prestopili ste eno od prelomnic v svojem življenju. Kako doživljate ta dogodek?

Težko se je ločiti od neke sredine, nekega zdravega kolektiva, kjer je veliko medsebojnega razumevanja in tovarištva. Težko je tudi spremeniti način in ritem življenja. Vendar pa smo ljudje prilagodljivi in se kmalu navadimo na spremembe. Zaposlitve mi pa ne manjka, pomladi bomo začeli še z gradnjo.

Za vami je precej let, prežetih z delom v tovarni. Kako se spominjate začetka svoje delovne poti?

Z delom v tovarni sem začel 3. 11. 1954 kot električar. Bilo nas je samo 6, strojni park v tovarni se ni dosti obnavljal. Sčasoma pa so začeli prihajati novi stroji in takrat so se povečale potrebe po rednem vzdrževanju le-teh. Posledica tega je bilo vse večje zaposlovanje ljudi in do danes se je samo elektro delavnica povečala na 26 ljudi, ki so s svojim znanjem in strokovnostjo zahtevam v tovarni kos.

V času od začetka delovne dobe pa do danes ste bili pričrta raznim družbenim spremembam, ki so imele za posledico tudi spremembe v vaši delovni sredini. Katera le-teh se vam je najbolj vtisnila v spomin in kako so, po vaši presoji, vplivale na pot, ki vodi v dandanašnji?

V sami tovarni so bile spremembe precejšnje, prav tako pa tudi v družbi nasploh. Prej je bila celotna tovarna, res da manjša, centralizirana. Potem pa smo dobili TOZD, ki po mojem mnenju, za samo tovarno pomenijo obremenitev. Več je potrebne administracije, izoblikuje se več mnenj, ki včasih negativno vplivajo na samo poslovanje. Vsekakor pa so mi leta okrog 1978, ostala v najlepšem spominu, kajti takrat je bil pravi gospodarski razcvet v svetu. To se je poznalo tudi pri nas, veliko smo gradili, družbeni standard je bil visok. Sedaj pa že nekaj let opažamo precejšen padec le-tega, za kar pa so nedvomno kriva tudi dogajanja v svetu. Kljub temu pa smo od leta 1968 naprej dosegli veliko.

Ali ste v poteku teh dogodkov opazili tudi spremembo v odnosih med sodelavci, njihov drugačen odnos do družbene lastnine in do delovnih navad. Kakšne so te spremembe?

Seveda spremembe so. Sploh odnos do družbene lastnine se spreminja paralelno s svetovno krizo. Včasih smo imeli precej manjše potrebe kakor danes. Dandanes so potrebe velike, dohodki pa kar nekako stagnirajo in to nikakor ne gre skupaj. Sami odnosi med sodelavci v delavnici pa so bili in so zelo dobri, čeprav je bila med nami določena razlika v letih. Trdim, da se z mladimi da dobro sodelovati, da imajo delovne navade in precej strokovnosti. Seveda so bila tudi pri nas kakšna odstopanja, kakor povsod, vendar tovarištvo in razumevanje je ostalo, kar dokazuje tudi majhna fluktuacija delavcev.

Svoje delovne dolžnosti v tovarni ste prepustili drugim, spominjali pa se jih boste gotovo vse življenje. Ali se kot upokojenec Verige še čutite pripadnega kolektivu, v katerem ste preživeli del najlepših leti in, ali imate občutek, da bi te vezi morale postati trdnjše in pogostejše?

Delovnih let v tovarni nikdar ne pozabiš, zlasti ker se navežeš na ljudi in na svoje delo. Še vedno se zanimam za delovanje tovarne, imam pa dober občutek, ker vem, da je moje delo vpeljano dobro in da so sodelavci nalogam dorasli. Kar pa se tiče upokojencev, sam odnos do njih ni prav pristršen.

Človek, ki celo življenje preživi v tovarni, pričakuje več, kot enkratno srečanje, ki je bolj simbolično in vsekakor premalo. Včasih bi bila dobrodošla tudi moralna podpora. Na tem področju se da z dobro voljo narediti veliko in po mojem mnenju, upokojenci to zasluzijo.

Se mogoče spominjate kakšnega smešnega dogodka v tovarni in v delavnici?

Kljub temu, da je bilo delo naporno in zahtevno, je bil vedno čas za smešne pripetije, kar delavcem nekako dvigne moralo in voljo do dela. Ker je bilo vzdušje vedro, se kaj posebnega, kar bi bistveno odstopalo, ni prepetilo.

Mogoče bi ob koncu povedali še kaj, kar vas nisem vprašala, pa se vam zdi pomembno?

Rad bi se predvsem zahvalili za dobre in tovariške odnose, tako sodelavcem kot vodstvu TOZDOV, posebej pa vodstvu vzdrževanja. Vedno pa mi je bila všeč tudi naša kuhinja, veliko mi je pomenil topel obrok in določen red pri hrani.

Z željo, da čimlepše uživete zaslužen »počitek«, se vam zahvaljujem za razgovor.

F. M.

V čem je razlika med verigarji in drugimi izletniki, ki jih voziš?

Kakšni so verigarji kot obi-

Ob odhodu v pokoj sem bil deležen velike pozornosti, izrečnih dobrih želja. Vsem se pristrčno zahvaljujem! Moim »štro-marjem« pa iskrena hvala za darilo in še mnogo medsebojnega razumevanja in delovnih uspehov.

Kadrovske vesti

Novosprejeti delavci:

TOZD Kovačnica:
Anton Omerzel
TOZD Vijakarna:
Miro Pranjič, Jasna Tomič,
Mojca Poklukar
TOZD Orodjarna:
Marko Zupan
TOZD Vzdrževanje:
Valentin Torkar

Prenehali z delom:

TOZD TIO:
Peter Kolarič, Jože Praprotnik
TOZD Sidrne verige:
Jakov Čirič, Frančiška Dolinar
TOZD Vzdrževanje:
Stanko Rozman
TOZD Verigarne:
Avgust Vrbančič, Darko Kobal, Milan Jekovec
TOZD Vijakarna:
Marjo Zupan, Tomaž Ankerst
TOZD Orodjarna:
Dušan Podlogar

TOZD Kovačnica:
Ivan Šmit, Slavko Vidic
Splošni sektor:
Zdenka Milohnič
Tehnični sektor:
Slavko Resman

Poročili so se:

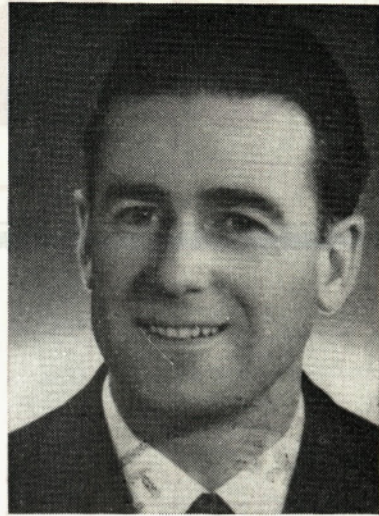
Radoslav Milovanović iz tozda Verigarne
Marko Rozman iz tozda Vzdrževanje

Rodili so se:

Mlakar Janji iz tozda Verigarne in Sreču Mlakarju iz tozda Vzdrževanje — hči Urška
Sadeti Telalović iz tozda Verigarne — sin Šaban
Mini Šupuković iz tozda Verigarne — sin Amir
Barbari Pernuš iz tozda Vijakarna — hči Vanja
Radj Božič iz tozda Vijakarna — sin Veseljko

Kadrovska služba

Naši upokojenci

Pred kratkim so bili upokojeni trije naši sodelavci:

Jože Resman-Puc, starost-Nežka Vodišek, starostno Vera Polak, invalidsko

Jože Resman je bil zvest našemu kolektivu vso delovno dobo. Opravljal je delo skupin vodje na strožnih avtomatih od začetka, to je od preselitve Vijakarne iz Maribora.

Upokojitev je dočkal kot skupin vodja na rezkalnih avtomatih. Njegovo delo je bilo tesno povezano z razvojem Vijakarne v preteklih 35. letih. Aktivno je sodeloval v organih samoupravljanja in se kot bорец NOV vedno zavzemal za pravičnost in poštenost v svojem okolju, zato je bil tudi spoštovan, njegovo mnenje ali predlogi pa vedno osvojeni.

Za opravljeno delo je prejel več priznanj, leta 1977 pa tudi odlikovanje predsednika republike »Reda dela s srebrnim vencem«.

Jožu želimo trdnega zdravlja, da bo še vedno lahko hodil na Planinco in Roblek, katerima je bil zvest vse življenje.

Neža Vodišek je opravila prvo dnino v Verigi 18. 5. 1953 kot delavka na avtomatih. Poz-

nali smo jo kot marljivo in tiho žensko. Zaupane naloge je opravljala vestno in dosledno. Vseskozi je ostala zvesta tozdu, kjer je dočkala tudi starostno upokojitev kot pomočnik skladiščnika orodja.

V zasluženem pokoju ji želimo predvsem zdravja in sreče v krogu domačih.

Vera Polak je stopila med leške kovinarje 11. 6. 1958 kot osemnajstletno dekle. Opravljala je različna dela na avtomatih. Najdlje je bila na strožnih in rezkalnih avtomatih. Čeprav je invalid od mladosti, se ni nikdar izogibala težkemu delu. Če je bilo le preveč, je svojo bolečino potožila sodelavki ali pa se naskrivaj spustila v jok. Tako smo poznali in taka bo ostala v našem spominu. Bolezen ji je preprečila nadaljnje delo med nami. V pokoju ji želimo mnogo zdravlja in večkratnega srečanja na sprehodih pod Ribensko goro.

Vsem izrekamo našo zahvalo za njihov prispevek pri rasti Vijakarne in Verige. Želimo, da se čimvečkrat srečamo v našem okolju ob dnevu Verige. Srečno!

Vodja Vijakarne
Ciril Ažman

31. oktobra 1984 smo vpisali zadnjo dnino Francki Dolinar, snažilki v Sidrnih verigah.

Pred 55. leti je na Žirovskem vrhu nad Škofjo Loko zagledala luč sveta kot hči kmečkih staršev. Številna družina in trdo življenje v škofjeloških hribih so bili povod, da je morala že zelo mlada od doma, v svet negotovosti. Vajeni kmečkih opravil ji ni bilo težko najti kruha, čeprav je morala okusiti bridka razočaranja, ki jih je prinašal vsakdanjik tistega časa. Zelo mlada si je izbrala zakonskega tovariša in skupaj z otroci stanovala na Mlinem. Čeprav sta skupaj z možem skrbela za tri otroke, sta se podala tudi v gradnjo lastnega doma, o katerem je Francka glede na njeno težko preteklost, tudi hrepenela. Vseletev v lastno hišo jima je uspela pred 25. leti. Vse preveč je bilo oprava z otroci in hišo, da bi sploh upala pomisliti na zaposlitev, čeprav bi bilo to v takratnem obdobju velikih odpovedovanj in težkega življenja vsekakor edini izhod. Ko so se otroci toliko osamosvojili, se je Francka tudi zaposlila.

Leta 1964 se je zaposlila v Verigi na pregledu in preizkusu v Sidrnih verigah. To delo je opravljala od leta 1967. Od tega časa pa vse do upokojitve je delala kot čistilka v Sidrnih verigah. Svoje delo je opravljala pridno, vestno in pošteno. Čutili smo njeno skromnost. Vse te lastnosti je potrjevala vseh dvajset let dela v našem tozdu in zato smo ji za vse hvaležni.

Želimo ji, da bi še dolgo uživala sadove trdega dela, prav tako tudi zdravlja in osebnih sreč.

Sodelavci

Pregled sezone 1984

Kako smo poslovali v našem počitniškem domu v letu 1984 je vprašanje, ki si ga marsikdo zastavlja. Rezultati so odvisni od več dejavnikov (zasedenosti kapacitet, kvantitete in kvalitete prehrane, časa obratovanja, opravljenih vzdrževalnih del ipd.) stroški pa so odvisni predvsem od nas samih, ki le-tujemo v domu.

Sam vpis za letovanje je pokazal, da bo zasedenost doma dobra, saj je bil dom po prvih dneh vpisa zaseden že 80-odstotno. Proste kapacitete pa smo popolnili še med samo sezono.

Dom je bil odprt za člane DO v času od 20. 6. do 31. 8. 1984 in v tem času je bil razprodan 95-odstotno.

V našem domu so tudi letos letovali delavci firme Linodrut iz Poljske, in sicer od 1. 9. do 29. 9. 1984.

Da je bil dom dobro zaseden, priča podatek, da je v času od 20. 6. do 29. 9. v njem letovalo 580 gostov, kar pomeni 5359 nočitev. Dobri zasedenosti doma so botrovale visoke cene v drugih turističnih objektih ter padanje realnih osebnih dohodkov. Del povečanja zasedenosti kapacitet gre tudi na račun adaptacije starega doma, saj smo z njo izenačili udobnost starega in novega doma.

In kako so bili zadovoljni naši turisti v Crikvenici? Mislim, da je osebje doma dobro poskrbelo za naše goste. Tudi gostje, ki so letovali v domu, govorijo o dobri postrežbi in urejenosti doma. Nekaj kritike so izrazili gostje, ki so letovali na začetku sezone, vendar mislim, da je ta kritika le delno upravičena.

Izračun stroškov počitniškega doma za prvih devet mesecev je pokazal, da je ekonomska cena enega dne v domu 960 din. Ta cena se bo nekoliko znižala, ko se poravnajo vsi stroški. Končna cena počitniškega doma bo znana po letnem za-

ključnem računu, mislim pa, da je dom posloval dokaj dobro in uspešno.

Pri vpisu za letovanje se je mnogo delavcev odločilo preživeti dopust v kamp prikolicah. Tako je v njih letovalo 321 gostov in so bile 95-odstotno zasedene.

Opažam, da je zanimanje za letovanje v kamp prikolicah znatno večje, kot pa so naše kapacitete. Največje zanimanje je za kamp Čikat, čeprav je ta najbolj oddaljen.

Pri popravilu prikolic smo letos ugotovili, da je pokvarjenih veliko zadrž pri baldahinih in polomljenih blažilcev pri oknih, kar je posledica slabega in malomarnega ravnanja s prikolicami. Malomarno ravnanje s prikolicami se odraža tudi v njihovi notranjosti in okolici. Posameznikom se verjetno dozdeva, da je prikolica le za enkratno uporabo. To se ugotavlja iz stanja, kakršnega zapuščajo v prikolicah in okoli nje.

Če želimo ohraniti prikolice še nekaj časa, bo potrebno z njimi bolj ravnati, posameznike pa opozarjati na nepravilnosti.

Dobra zasedenost kapacitet v domu in prikolicah je dokaz, da je zanimanje za tovrstno letovanje v porasti, zato pri vpisu za sezono 1985 pričakujemo še večje število prijav.

Stane Logar

ZAHVALE

Ob nenadni smrti moje mame Marije GOLOB se iskreno zahvaljujem sodelavcem skupnih služb za izrečeno sožalje in spremstvo na njeni zadnji poti, sindikatu skupnih služb pa za denar namesto venca.

Ob smrti mojega očeta Draga RIBIČA se najlepše zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem za denarno pomoč, izraze sožalja in spremstvo na zadnji poti.

Ob boleči izgubi mojega moža Slavka VIDIC se iskreno zahvaljujem vsem delavcem Kovačnice za vso pomoč, izrečeno sožalje in poslovilne besede.

Posebej hvala tudi njegovim najožjim sodelavcem, ki so ga še zadnjič pospremili.

ZAHVALE

OO ZSS DSSS in najožjim sodelavcem se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo dobil v času dolgotrajnega zdravljenja.

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem vsem sodelavcem in sodelavkam Vijakarne in sindikalni organizaciji za darila in dobre želje, še posebej pa tov. Kralju.

Ob odhodu v pokoj se zahvaljujem TOZD Vijakarna za darilo, posebna zahvala pa velja sodelavcem za darilo s šopkom in voščilom, s katerim ste me prijetno presenetili. Lepa hvala tudi kadrovskega sektorju.

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem iz Verigarne za lepa in praktična darila. V bodoče želim vsem skupaj veliko delovnih uspehov in osebnih sreč.

Ob mojem odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem finančnemu sektorju za izkazano pozornost in dragocena darila. Še vnaprej vam želim veliko delovnih uspehov, sreče in zdravlja.

Ob mojem odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem iz Sidrnih verig za izkazano pozornost in dragocena darila.

Vsem skupaj želim še vnaprej veliko delovnih uspehov, sreče in zdravlja.

Program kina Radovljica

od 6. decembra 1984 do 3. januarja 1985

P. J.	MESTO V ZAH. BOSNI	RIMSKI BOG LJUBEZNI	AMERIŠKA VEŠOLJSKA AGENCIJA	ROBIČ LIJNO	ŠPA NIJA	PASTIRSKI BOE	GOROVJE V SZ	KRAJ 1. ZASEBANJA AVUOJA	LJUBSTVO V LAOSU	MESTO ŽIVEGA SREBRA	IZRAELSKI PARLAMENT	JESTI (ANGL.)	
29. NOVEMBER													
ZDRAVILJA RASTILJA					MIHOŠOVA RČI JAVEŽ								PERUVIKA
PARTIZANSKA OBVEŠČEVALNA SLUŽBA					ANTIČNI PUSČALNIKI BARVA ZA LAŠE								
PEVEC DEDIČ						LJUDSKA ARMADA POKRAJINA NA HRVAŠKEM			IZVRŠNI SVET PRINOVENJO DELO IZREB. BIMENZIJ			SOGLASNIK JEZIKNIK DVA Z OBLIG. MA UOSOVMA	
POLMER		JUDAK PRED TROJO KRALJ 2. ZASEBANJA AVUOJA					INDIJANSKO PLEME V S AMERIKI PAVOJNE						
	JOD NEVEZANA BESEDA		OSJE GNEZDO KELVIN					ZANOS GOREČNOST 18. ČRKA					
VOJAŠKI SPORAŽUM					POLITIK GLJIGOROV PAZNIK ČREBE					AZIJSKA BRŽAVA	ŽVEPLO SLAP SAVINJE		KAZALNI ZAIHEK
REŠMAJ JOŽE			PREDSTOJNIK SAMOSTANA HOMOGELO					BUSAR SISTEM BARIJE TV					
ŠOLSKI RED						GOROVJE V ITALIJI FOSFOR							
BIDISTIČNA SEKTA				SVETOVNO PREVENSTVO RIMSKA SO			STARA JASELDINA NAD ZAVRŠNICO						DRŽI HLAČE
ZAČETEK ABECEDE		WIZEL Ž. GLAS ŽELEZO			DALMAT. VPRASALNICA		NESTROJOV UJAC AUTON DEŽMAL					POND. KARLOVAC	
	FOTO KLUB MAGNETNA POLJSKA GOSTOTA			TELEKSOVA HUMDRISTKA GIGA					DOMAČE ML IME TOVA				
KRAJ 3. ZASEBANJA AVUOJA								TANTAL			UAVIŠJA KARTA		

Angleški barv. kriminal. film »STRUP ČRNE MAMBE« četrtak, 6. 12. ob 20. uri
nedelja, 9. 12. ob 18. uri
sreda, 12. 12. ob 20. uri

Ameriški barvni pustolov. film »KAČJE PLEME« petek, 7. 12. ob 20. uri
nedelja, 9. 12. ob 20. uri

Ameriški barvni kriminal. film »BALTIMORSKI NABOJ« sobota, 8. 12. ob 18. uri

Ameriški barvni film »MOŽ, ŽENA IN OTROK« sobota, 8. 12. ob 20. uri
ponedeljek, 10. 12. ob 20. uri

Zahodnonemški barv. zabavni film nedelja, 9. 12. ob 16. uri
torek, 11. 12. ob 20. uri

Ameriški barvni film »TARZAN« četrtak, 13. 12. ob 20. uri
nedelja, 16. 12. ob 16. in 20. uri

Angleški barvni film »PINK FLOYD — ZID« petek, 14. 12. ob 20. uri
torek, 18. 12. ob 20. uri

Italijan. barvni zabavni film »POTOVANJE Z OČETOM« sobota, 15. 12. ob 18. uri
nedelja, 16. 12. ob 20. uri

Angleški barvni film »BORBA TITANA« sobota, 15. 12. ob 20. uri
ponedeljek, 17. 12. ob 20. uri
sreda, 19. 12. ob 20. uri

Ameriški barv. pustolovski film »ROPARJI SVETE GORE« četrtak, 20. 12. ob 20. uri
sobota, 22. 12. ob 20. uri
nedelja, 23. 12. ob 18. uri

Ameriški barvni film »BENHUR« petek, 21. 12. ob 19. uri

nedelja, 23. 12. ob 15. uri
ponedeljek 24. 12. ob 19. uri

Ameriški barvni zgodov. film »ŠOGUN — JAPONSKI VOJSKOVODJA« sobota, 22. 12. ob 17.30
torek, 25. 12. ob 20. uri

Francoski barvni erotični film »OTOK STRASTI« nedelja, 23. 12. ob 20. uri
sreda, 26. 12. ob 20. uri

Zahodnonemška barvna erotična kom. »PATRICIJA« četrtak, 27. 12. ob 20. uri
nedelja, 30. 12. ob 18. uri

Ameriški barvni film »OBSODBA« petek, 28. 12. ob 20. uri
nedelja, 30. 12. ob 20. uri

Hongkonški barvni karate film »ZMAJEV PEKLENSKI OBRACUN« sobota, 29. 12. ob 18. uri
ponedeljek, 31. 12. ob 20. uri

Ameriški film »TARZAN IN NJEGOVA PRIJATELJICA« sobota, 29. 12. ob 20. uri
nedelja, 30. 12. ob 16. uri
ponedeljek, 31. 12. ob 18. uri

Leto 1985:

Ital. barv. zgod. fant. film »OSVAJALEC« torek, 1. 1. ob 18. uri
sreda, 2. 1. ob 20. uri

Amer.-nem. barvni western »PAST V MONTANI« torek, 1. 1. ob 16. uri
četrtak, 3. 1. ob 20. uri

Francoski barvni film »DIVA« torek, 1. 1. ob 20. uri
sreda, 2. 1. ob 18. uri

VERIGA je glasilo delovne organizacije Slovenske železarne — Veriga Lesce, n. sol. o. Izhaja enkrat mesečno. Ureja ga uredniški odbor: Pavel Bizjak, Marjan Stiperski, Ivanka Korošec, Polona Lukan, Ivanka Sodja. Odgovorna urednika sta Franc Čop in Miloš Janša. Glasilo je po 7. točki 36. člena Zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu in mnenju republiškega komiteja za informiranje prosto plačila prometnega davka. — Tiska Tiskarna Ljubljana.

- Izžrebani reševalci križanke iz prejšnje številke:**
1. nagrada — Olga **VEBER**, DSSS
 2. nagrada — Branko **BARBER**, Verigarna — Stanka **ŽBOGAR**, DSSS
 3. nagrada — Janez **GLOBOVNIK**, Vijakarna — Ivanka **LUKIČ**, Vijakarna

Na Poljsko

Na pot smo odšli 11. oktobra ob 2. uri zjutraj. Brez zapletov smo prešli mejo in se spustili v črno noč na Koroškem. Nežne melodije s kaset in prijetna toplota sta nas zazibali v spanec in menda je bil buden le šofer Jaka, ki nas je večje vozil čez speče Gosposvetsko polje. Avtobus se je predramil šele tedaj, ko se je zunaj zazoril oblačen dan. Na Semmeringu smo bili že pred sedmo. Ker je bilo vse zaprto, pihal pa je mrzel, oster veter, ki je nosil dežne kaplje, je bil postanek kratek. Nadaljevali smo z vožnjo proti Dunaju. Naš vodič, tov. Čop, nam je povedal nekaj podatkov o tej avstrijski prestolnici in njeni zgodovini. Dolga stoletja je bil Dunaj prestolnica enega izmed najmočnejših in največjih cesarstev. K temu je pripomogla tudi njegova zemljepisna lega, saj pomeni most med zahodom in vzhodom. Kot cesarsko mesto je Dunaj doživljal razcvet v 19. stoletju, vendar je še danes pomembno kulturno in umetniško mesto. Postal pa je tudi dinamična in moderna prestolnica države. Mimo Dunaja smo se vozili skoraj celo uro.

Na avstrijsko-češki meji se je prvič izkazalo, kako dobro je, da je med nami tudi profesorica angleščine in nemščine, da se je na meji lahko pomenila s strogo kontrolo glede šte-

vila ur šoferjeve vožnje oziroma počitka vmes. Medtem ko smo imeli coffee-time je Jaka hočeš-nočeš moral na prisiljeni počitek. Čez pol ure smo se lahko odpeljali dalje.

Vozili smo se po ravnini na Češkem, s skrbno obdelanimi polji. Hiteli smo mimo ogromnih nasadov breskev, nizkega paradižnika, pese. Ob cesti rastejo češnje — kako lepo mora biti šele spomladi, ko cvetijo! Sonce se je zavihtelo na nebo in ko smo v neki restavraciji poskusili še nekaj češkega piva, smo bili zares odlične volje.

Na Poljsko mejo smo prišli ob štirih popoldne. Meja med Poljsko in Češko teče po reki, ki deli mesto na dva dela: na Češky Těšin in poljski Cieszyn. Po dveh urah čakanja in po izpolnjevanju deklaracije so se zapornice le dvignile in zapejlali smo na poljska tla. Ko smo se pripeljali na mejo, je sijalo sonce, ko smo končno opravili proceduro, je bila že trda tema.

V temi smo se vozili po cesti, ki jo na vso srečo šofer Jaka že dobro pozna. Razsvetljena okna v hišah in redke obcestne svetilke so bežale mimo nas. Na Poljskem smo! Poljska je ena od evropskih držav, ki spada med dediče in soustvarjalce evropske kulture. Leži prav v srcu kontinenta med lokom Karpatov in Baltiškim

morjem ter med Nemčijo in Rusijo. V dolgi dobi preteklih stoletij je sodelovala v vseh velikih selitvah, konfliktih, gospodarskih in verskih prelomih. Bila je velesila v svetovnem merilu in bila je tudi izbrisana s političnega zemljevida sveta. V posameznih obdobjih je uživala v svetu veliko popularnost, bila pa je tudi že popolnoma pozabljena. Glede na površino je peta, po številu prebivalstva pa šesta evropska država. To je domovina Kopernika, Chopina, Marie Curie-Skłodowske, Mickiewicza, Sienkiewicza in drugih ter prispeva tudi zdaj svoj delež k občečloveškim pridobitvam znanstvene misli in umetniške ustvarjalnosti.

V Lipovo smo prišli okrog osmih zvečer. Že na stopnicah v domu nas je pozdravil značilni vonj poljske kuhinje. Razmestili smo se po sobah, v jedilnici pa nas je že čakala večerja. Hrana je bila videti prav okusna, pire krompir, nekakšne ledvice v omaki, zraven pa sladko zelje, kompot in pivo. Za vse, ki radi kuhajo, je zanimivo, kako se iz istega materiala z dodatkom nekaterih začimb okus hrane popolnoma spremeni. Tipična poljska ljudska jed je bigoš — enolončnica iz mesa in presnega zelja.

Človek bi pričakoval, da bodo ljudje po skoraj 18 urah potovanja utrujeni in da bodo želeli čimprej k počitku. Toda šele sedaj se je razpoloženje zares razmahnilo. Mize so se spojile druga z drugo in iz jedilnice so zadonele slovenske pesmi. Smeh je odmeval pozno v noč in še kasneje, ko smo že ležali po sobah, se je slišal smeh ali del izgubljene pesmi na hodniku.

Nadaljevanje prihodnjici